

KONFIDENCIALUMO REIKALAVIMŲ TEISINIAI PAGRINDAI VIEŠUOSIUOSE PIRKIMUOSE

Dainius Kenstavičius

Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto
Konstitucinės ir administracinės teisės institutas
Ateities g. 20, LT-08303 Vilnius, Lietuva
Tel. +370 695 85000

Elektroninis paštas: dainius@kenstavicius.lt

Pateikta 2014 m. rugpjūčio 2 d., parengta spausdinti 2014 m. rugsėjo 18 d.

doi:10.13165/JUR-14-21-3-08

Įvadas

Viešųjų pirkimų procedūrų metu perkančiosios organizacijos turi pareigą tretiesiems asmenims neatskleisti tiekėjų pasiūlymų konfidencialios informacijos. Tuo tarpu tiekėjai, dalyvaujantys viešuosiuose pirkimuose, turi teisę susipažinti tiek su vykdomomis procedūromis, tiek su kitų tiekėjų pasiūlymais, todėl viešųjų pirkimų procedūrų ir kilusių ginčų metu svarbu yra atrasti tinkamą pusiausvyrą tarp viešojo intereso užtikrinti skaidrias ir teisėtas pirkimų procedūras bei privataus intereso, kad konfidenciali informacija nebūtų atskleista. Siekiant išspręsti nurodytą problemą šios publikacijos tikslas yra išanalizuoti pareigos užtikrinti konfidencialumą teisinius pagrindus.

Siekiant išsiaiškinti konfidencialumo pareigos teisinius pagrindus pirmiausia reikia išanalizuoti, kokie duomenys sudaro konfidencialią informaciją, t. y. kokia yra konfidencialios informacijos samprata. Be to, siekiant atskleisti nagrinėjamą temą analizuojama, kokiais atvejais konfidenciali informacija gali ir turi būti atskleista. Šiuo aspektu svarbiausia yra rasti tinkamą balansą tarp konfidencialumo pareigos

ir viešųjų pirkimų skaidrumo principo bei tarp konfidencialumo pareigos ir viešojo intereso užtikrinimo principo.

Šios publikacijos mokslinio tyrimo objektą pirmiausia sudaro perkančiųjų organizacijų pareiga neatskleisti vieno tiekėjo pasiūlyme nurodytos konfidencialios informacijos kitiems tiekėjams. Analizuojama tiek užsienio mokslinė literatūra, tiek Lietuvos Respublikos teismų praktika. Temos probleminiai aspektai visų pirma yra susiję su viešųjų pirkimų procedūrų ir kilusių ikiteisminių bei teisminių ginčų metu tiekėjų pateiktais prašymais susipažinti su kitų tiekėjų (konkurentų) tam tikromis pasiūlymų dalimis. Publikacijoje tyrinėjama perkančiosios organizacijos ir ginčą sprendžiančios institucijos pareiga neatskleisti kitų tiekėjų pasiūlymuose esančios konfidencialios informacijos bei konfidencialumo pareigos ribos. Dažniausiai praktinės problemos kyla nustatant, kokia yra konfidencialios informacijos samprata ir kas gali būti laikoma konfidencialia informacija bei sprendžiant, kiek perkančiosios organizacijos ir teismai turi laisvės atskleisti vieno tiekėjo informaciją kitiems tiekėjams.

Siekiant tinkamai atskleisti temą teisinių dokumentų analizės metodu atskleidžiamas Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės teisinis reguliavimas, susijęs su konfidencialumo pareigos įtvirtinimu viešuosiuose pirkimuose. Taip pat analizuojama su nagrinėjamais klausimais bei tema susijusi Lietuvos Respublikos teismų ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencija. Analizuojant Lietuvos bei Europos Sąjungos teisės mokslininkų darbus taikytas sisteminės analizės bei lyginamasis metodai. Atlikta analizė susisteminta ir atitinkamos išvados pateiktos apibendrinimo metodu.

Literatūros, kurioje būtų iš esmės nagrinėjama konfidencialumo pareiga viešųjų pirkimų procedūrų metu, Lietuvos Respublikoje beveik nėra, kas, *inter alia*, pagrindžia temos aktualumą. Temos aktualumą suponuoja ir tai, kad teisinis reguliavimas yra gana lakoniškas, o pagrindinis nagrinėjamos temos šaltinis šiuo metu iš esmės tėra Lietuvos Respublikos teismų bei Europos Sąjungos Teisingumo Teismo formuojama praktika. Nagrinėjamos temos mokslinė analizė padėtų išanalizuoti konfidencialumo pareigos viešuosiuose pirkimuose įgyvendinimo modelį, jo turinį ir bruožus.

1. Konfidencialumo reikalavimų teisinis reguliavimas

Kaip minėta, vienas pagrindinių nagrinėjamos temos šaltinių šiuo metu yra egzistuojantis teisinis reguliavimas, todėl siekiant tinkamai atskleisti temą pirmiausia yra būtina nuodugni šiuo metu nustatyto teisinio reguliavimo analizė. Konfidencialumo pareiga ir jos teisiniai pagrindai yra įtvirtinti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme¹, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse², taip pat Europos

1 Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas. *Valstybės žinios*. 1996, Nr. 84-2000.

2 Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas. *Valstybės žinios*. 2002, Nr. 36-1340.

Sąjungos direktyvose – šiuo metu galiojančiose direktyvose 2004/17/EB ir 2004/18/EB bei jau priimtos ir nuo 2016 m. balandžio 18 d. pradėsiančiose veikti direktyvose 2014/24/EU ir 2014/25/EU. Todėl siekiant išsamiai atskleisti konfidencialumo pareigos teisinius pagrindus daugiausiai bus analizuojamas minėtų teisės aktų reguliavimas.

Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 6 str. konfidencialumo pareiga yra įtvirtinta perkančiosios organizacijos, jos pirkimo komisijos, jos narių ir ekspertų bei kitų asmenų atžvilgiu. Minėtoje teisės normoje įtvirtinta konfidencialumo pareiga kyla iš Europos Sąjungos teisinio reguliavimo. Šiuo aspektu yra svarbi 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/17/EB „Dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo“ (toliau – Direktyva 2004/17/EB). Šios direktyvos 13 str. 2 d. nustato pareigą perkančiosioms organizacijoms neatskleisti ūkio subjektų pateiktos informacijos, kurią jie pažymėjo kaip konfidencialią. Direktyva nustato, kad konfidenciali informacija apima visų pirma technines ir prekybos paslaptis bei konfidencialiuosius pasiūlymų aspektus. Kitos minėtos direktyvos nuostatos yra susijusios su perkančiųjų organizacijų ir tiekėjų bendravimu. Direktyvos 2004/17/EB 48 str. 3 d. nustato pareigą bendraujant ir mainantis informacija užtikrinti paraiškų dalyvauti konfidencialumą. Panaši nuostata yra įtvirtinta ir Direktyvos 2004/17/EB 64 str. 2 d.

Kita svarbi direktyva, susijusi su perkančiųjų organizacijų pareiga užtikrinti konfidencialumą, yra 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB „Dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo“ (toliau – Direktyva 2004/18/EB). Šios direktyvos 6 str. nustato pareigą perkančiosioms organizacijoms neatskleisti ūkio subjektų pateiktos informacijos, kurią jie pažymėjo kaip konfidencialią. Direktyva nustato, kad konfidenciali informacija apima visų pirma technines ir prekybos paslaptis bei konfidencialiuosius pasiūlymų aspektus.

Direktyvos 2004/18/EB 6 str. nustato, kad į konfidencialios informacijos sąvoką patenka „technikos ir prekybos paslaptys ir konfidencialūs pasiūlymų aspektai“, tačiau detalesnis paaiškinimas nėra pateiktas. Toks pat teisinis reguliavimas yra nustatytas ir Direktyvos 2004/17/EB 13 str. 2 d. Be to, minėti direktyvų straipsniai taip pat įtvirtina, kad „perkančioji organizacija neturi atskleisti ūkio subjektų jai atsiųstos informacijos, kurią jie pažymėjo kaip konfidencialią“. Naujosios Europos Sąjungos direktyvos nustato, kad nustatant konfidencialios informacijos sąvoką technikos ir prekybos paslaptimis ir konfidencialiais pasiūlymų aspektais nėra apsiribojama.

Mokslinėje literatūroje³ svarstoma, kad direktyvų 2004/18/EB ir 2004/17/EB nuostatos nėra iki galo ir visiškai aiškios. Viena iš galimų šių nuostatų interpretacija yra ta, kad direktyvos draudžia konfidencialios informacijos atskleidimą tik tiek,

3 Arrowsmith, S. *The Law of Public and Utilities and Procurement*. London: Sweet & Maxwell, 2005, p. 436.

kiek yra uždrausta valstybės įstatymo reguliavimo lygmenyje, kas reiškia, kad, pažeidus nacionalinius įstatymus dėl konfidencialios informacijos apsaugos ir naudojimo, automatiškai būtų laikoma, kad yra pažeisti ir atitinkami direktyvų straipsniai. Kita galima interpretacija yra ta, kad direktyvų nuostatos užtikrina laisvę tiekėjams pažymėti, kurią informaciją jie laiko konfidencialia. Tokiu atveju kyla klausimas, ar perkančiosios organizacijos turi teisę nustatyti sąlygas, pagal kurias tiekėjai bus priversti atskleisti tam tikrą informacijos dalį siekiant užtikrinti skaidrumą ir sąžiningą konkurenciją. Atsakymas į minėtą klausimą nėra iki galo aiškus, bet laikytina, kad perkančiosioms organizacijoms tokia teisė turėtų būti suteikta. Tačiau labiau linkstama manyti, kad direktyvose pateikiamos nuorodos į nacionalinę teisę reiškia, jog konfidenciali informacija gali būti atskleista tuomet, kai toks atskleidimas yra būtinas pagal nacionalinę teisę⁴.

Kaip matyti, Direktyvos 2004/17/EB ir Direktyvos 2004/18/EB teisinis reguliavimas dėl perkančiųjų organizacijų pareigos neatskleisti konfidencialios informacijos iš esmės sutampa. Labai panašus teisinis reguliavimas yra įtvirtintas ir naujosiose Europos Sąjungos viešųjų pirkimų direktyvose – 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2014/24/EU „Dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB“ (toliau – „Direktyva 2014/24/EU“) ir 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2014/25/EU „Dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB“ (toliau – „Direktyva 2014/25/EU“). Šios direktyvos turės būti perkeltos į nacionalinę teisę iki 2016 m. balandžio 18 d. Direktyvos 2014/24/EU 21 str. 1 d. yra įtvirtinta, kad jei šioje direktyvoje arba perkančiajai organizacijai taikomoje nacionalinėje teisėje, visų pirma teisės aktuose dėl teisės gauti informaciją, nenurodyta kitaip, ir nedarant poveikio pareigoms, susijusioms su paskirtų sutarčių viešiniu ir informacijos teikimu kandidatams ir konkurso dalyviams, kaip nustatyta 50 ir 55 straipsniuose, perkančioji organizacija neatskleidžia ekonominės veiklos vykdytojų jai perduotos informacijos, kurią jie nurodė kaip konfidencialią, įskaitant technikos ar prekybos paslaptis ir konfidencialius pasiūlymų aspektus, bet jais neapsiribojant. Iš esmės analogiška nuostata yra įtvirtinta ir Direktyvos 2014/25/EU 39 str. 1 d. Kaip matyti, naujųjų Europos Sąjungos direktyvų konfidencialumo pareigos viešuosiuose pirkimuose teisinis reguliavimas iš esmės panašus. Įvertinus šią aplinkybę bei tai, kad šiuo metu vis dar galioja anksčiau priimtos direktyvos, šiame straipsnyje daugiau dėmesio skiriama Direktyvos 2004/17/EB ir Direktyvos 2004/18/EB nuostatoms.

Anksčiau minėtų Direktyvos 2004/17/EB ir Direktyvos 2004/18/EB nuostatos buvo tiesiogiai perkeltos į Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 6 str. Be kita ko, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 6 str. 1 d. papildomai nustato, kad pasiūlyme nurodyta prekių, paslaugų ar darbų kaina, išskyrus jos sudedamąsias

4 Arrowsmith, S., *supra* note 3, p. 436.

dalį, nėra laikoma konfidencialia informacija. Ši nuostata buvo priimta vėliau ir įsigaliojo tik nuo 2014 m. sausio 1 d. Tokiu būdu Lietuvos Respublikoje yra įstatymiškai įtvirtinta tam tikra informacija (pasiūlyme nurodyta kaina), kuri savo esme negali būti laikoma konfidencialia.

Įstatyme yra nustatyti ir kiti pasiūlymų duomenys, kurie savo esme negali būti laikomi konfidencialiais. Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 31 str. 6 d. nustato pareigą perkančiajai organizacijai, jeigu pageidauja nors vienas vokų su pasiūlymais atplėšimo procedūroje dalyvaujantis tiekėjas ar jo atstovas, paskelbti visas pasiūlymų charakteristikas, į kurias bus atsižvelgta vertinant pasiūlymus. Be to, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 41 str. 2 d. 2 p. nustato perkančiosios organizacijos pareigą nurodyti tiekėjui, kurio pasiūlymas nebuvo atmestas, – laimėjusio pasiūlymo charakteristikas ir santykinius pranašumus, dėl kurių šis pasiūlymas buvo pripažintas geriausiu, taip pat šį pasiūlymą pateikusių dalyvio ar preliminariosios sutarties šalių pavadinimus.

Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 6 str. 1 d. taip pat nustato papildomą taisyklę, pagal kurią dalyvių reikalavimu perkančioji organizacija turi juos supažindinti su kitų dalyvių pasiūlymais, išskyrus tą informaciją, kurią dalyviai nurodė kaip konfidencialią. Ši nuostata yra tiesiogiai susijusi su perkančiosios organizacijos pareiga saugoti konfidencialią informaciją, tačiau yra skirta priešingai perkančiosios organizacijos pareigai įtvirtinti – pareigai leisti susipažinti tiekėjams su kitų tiekėjų pasiūlymais toje dalyje, kurioje tiekėjai nepažymėjo informacijos kaip konfidencialios. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 6 str. 1 d. nustato tokias pačias taisykles kaip ir direktyvos, išskyrus išimtį dėl informacijos, kuri negali būti laikoma konfidencialia. Minėta įstatymo norma nustato, kad pasiūlyme nurodyta prekių, paslaugų ar darbų kaina, išskyrus jos sudedamąsias dalis, nėra laikoma konfidencialia informacija.

Minėtas teisinis reguliavimas savo esme nustato pakankamai didelę laisvę patiems tiekėjams pasirinkti, kuri informacija turi būti laikoma konfidencialia. Lietuvos Respublikoje tiekėjai vis dažniau (pastaruoju metu – beveik visada) pasiūlymuose nurodo, kuri informacija yra laikoma konfidencialia. Taikant minėtas direktyvas bei Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą susiduriama su atvejais, kai tiekėjai visą (arba beveik visą) pasiūlymą pažymi kaip konfidencialią informaciją. Lingvistiškai aiškinant Direktyvą 2004/17/EB ir Direktyvą 2004/18/EB bei Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 6 str. galima būtų daryti išvadą, kad, tiekėjams pažymėjus tam tikrą informaciją kaip konfidencialią, perkančiosios organizacijos ar ginčą nagrinėjančios institucijos jokiais būdais negalėtų visos tokios informacijos atskleisti kitiems tiekėjams. Tačiau toks aiškinimas būtų itin formalus, neatitinkantis kitų viešųjų pirkimų teisės normų, įtvirtintų tiek minėtose direktyvose, tiek Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme.

Galiausiai pažymėtina, kad nors Direktyva 2004/17/EB, Direktyva 2004/18/EB ir Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas tiesiogiai to nereguliuoja, tačiau

pareiga užtikrinti tiekėjų konfidencialią informaciją tenka ne tik perkančiajai organizacijai, bet ir ginčą nagrinėjančioms institucijoms – teismams. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 423⁸ str. 1 d. yra nustatyta, kad teismas turi teisę savo iniciatyva rinkti įrodymus, kuriais šalys nesiremia, jeigu, jo nuomone, tai yra būtina siekiant teisingai išspręsti bylą. Teismai, išreikalavę tam tikrus įrodymus, turi užtikrinti informacijos konfidencialumą, kai siunčia procesinius dokumentus kitiems proceso dalyviams⁵. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas yra nurodęs, kad už viešojo pirkimo procedūrų peržiūrą atsakinga institucija nepatenka tarp subjektų, kuriems negalima suteikti konfidencialios ir komercinę paslaptį turinčios informacijos, tačiau ji pati privalo užtikrinti minėtų duomenų slaptumą⁶.

2. Konfidencialios informacijos samprata

Siekiant tiksliai nustatyti konfidencialumo pareigos teisinius pagrindus, būtina atskleisti, kokie duomenys patenka į konfidencialios informacijos sąvoką. Nei Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme, nei Europos Sąjungos direktyvose, reguliuojančiose viešuosius pirkimus, konfidencialios informacijos samprata nėra tiksliai atskleista.

Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme nesant nustatytų išsamių taisyklių, pagal įstatymo analogiją taikytinas Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas tiek, kiek jis neprieštarauja viešųjų pirkimų teisiniam reguliavimui. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nuosekliai formuojamą praktiką Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas yra *lex specialis*, t. y. kitų teisės aktų nuostatos viešųjų pirkimų teisiniams santykiams turi būti taikomos subsidiariai – pirmiausia reikia taikyti galiojančias Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas, o kitos teisės normos taikytinos tais atvejais, kai Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas nereguliuoja atitinkamo klausimo arba šiame įstatyme yra įtvirtintos blanketinės nuostatos. Be to, negalima Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų aiškinti ir taikyti taip, kad būtų nukrypta nuo kitų teisės aktų teisės normų, o šių taikymas negali būti laikomas prieštaraujančiu Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų taikymui, nebent Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme *expressis verbis* būtų įtvirtintas priešingas reguliavimas⁷.

Konfidencialios informacijos sąvoka, kuri yra taikoma ir viešųjų pirkimų teisiniams santykiams, yra įtvirtinta Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.116 str.

5 Weiner, K. Towards European Preferences? Implications of Directive 2009/81/EC on Domestic Preferences in Defense Procurement. *The procurement lawyer*. 2012 (Spring), p. 18.

6 Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2008 m. vasario 14 d. sprendimas byloje Nr. C-450/06, *Varec*.

7 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. liepos 5 d. nutartis civilinėje byloje UAB „CSC Telecom“ v. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, bylos Nr. 3K-3-359/2012.

1 d., pagal kurią informacija laikoma komercine (gamybine) paslaptimi, jeigu turi tikrą ar potencialią komercinę (gamybinę) vertę dėl to, kad jos nežino tretieji asmenys ir ji negali būti laisvai prieinama dėl šios informacijos savininko ar kito asmens, kuriam savininkas ją yra patikėjęs, protingų pastangų išsaugoti jos slaptumą.

Lietuvos Respublikos teisės doktrinoje dalis autorių laikosi pozicijos, kad konfidencialios informacijos turiniais yra keliami iš esmės du reikalavimai:

- 1) informacijos vertingumas, reikšmingumas ir naudingumas. Informacija yra laikoma vertinga ir reikšminga, jeigu bendrovė, pritaikiusi tam tikrą technologiją, kuri nustatyta bei įforminta kaip bendrovės komercinė paslaptis, pasiekia gerų rezultatų parduodama produktą – skirtumas tarp ankstesnių bendrovės pajamų ir pajamų pritaikius naujasias technologijas pasireiškia realia (tikra) nauda bendrovei. Informacija, kurios panaudojimas ir apsauga nuo trečiųjų asmenų gali turėti tikrą vertę ateityje, laikoma turinčia potencialią vertę, tačiau tokią informaciją yra sunkiau nustatyti ir pagrįsti;
- 2) informacijos formalizavimas ir identifikavimas. Informacija, kaip komercinė paslaptis, turi būti konkrečiai apibrėžiama (formalizuojama). Tam sudaromas komercinę paslaptį sudarančių žinių (informacijos) sąrašas, nustatomi asmenys, kuriems atliekant pareigas gali būti suteikiama teisė susipažinti su komercinę paslaptį sudarančiomis žiniomis. Taip pat parengiama tokių asmenų supažindinimo su komercinę paslaptį sudarančiomis žiniomis ir jų perspėjimo apie šių žinių atskleidimą ar praradimą tvarka. Informacija turi būti užfiksuota taip, kad būtų galima patikrinti, ar ji atitinka slaptumo ir reikšmingumo kriterijus, ir užtikrinti, pavyzdžiui, kad tokios informacijos savininkui be priežasties nebūtų trukdoma panaudoti savo gamybinę ar kitokio pobūdžio technologiją⁸.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, aiškindamas konfidencialios informacijos sąvoką ir kriterijus, yra nustatęs šiuos būtinus požymius, kuriuos privalo atitikti konfidenciali informacija:

- 1) informacija turi būti slapta (nevieša). Komercinę paslaptį sudaro tik tokia informacija, kuri nėra visuotinai žinoma ar laisvai prieinama tretiesiems asmenims. Tai, kad nurodyta informacija nėra visuotinai žinoma, nereiškia, jog informacija turi būti absoliučiai slapta;
- 2) informacija turi turėti tikrą ar potencialią komercinę (gamybinę) vertę dėl to, kad jos nežino tretieji asmenys ir ji negali būti laisvai prieinama. Konfidenciali informacija turi suteikti jos turėtojui konkurencinį pranašumą, t. y. tam tikrų verslo privalumų, gamybinio pranašumo, finansinės naudos ir pan.;
- 3) informacija turi būti slapta dėl jos savininko ar kito asmens, kuriam savininkas ją yra patikėjęs, protingų pastangų išsaugoti jos slaptumą. Ar asmuo

8 Matkevičius, A. Bendrovės komercinės paslapties objektas. *Jurisprudencija*. 2007, 10 (100): 85–86.

ėmėsi priemonių saugoti informaciją, vertinama pagal tai, ar jis priėmė sprendimą paskelbti konkrečius duomenis kaip saugotinus ir ėmėsi protinių saugos priemonių. Pastangos turėtų būti „protingos“, bet ne „ypatingos“, nes tai nepagrįstai susiaurintų komercinės paslapties ribas⁹.

Konfidencialios informacijos sąvokos turinį svarbu nustatyti ir dėl tos priežasties, kad už pareigos neatskleisti konfidencialios informacijos gresia teisinė atsakomybė. Pavyzdžiui, Jungtinėse Amerikos Valstijose už konfidencialios informacijos atskleidimą tam tikromis aplinkybėmis gresia net ir baudžiamoji atsakomybė tiems asmenims, kurie žino, jog gauna ar atskleidžia konfidencialią informaciją, ir tik tokiu atveju, jeigu toks atskleidimas ar informacijos gavimas buvo atliktas su tikslu gauti naudą arba suteikti ar įgyti konkurencinį pranašumą¹⁰. Toks teisinis reguliavimas yra tikslingas dėl tos priežasties, kad ilguoju laikotarpiu tiekėjai gali pradėti vengti dalyvauti procedūrose, kurių metu nėra tinkamai vertinama konfidencialios informacijos apsauga¹¹.

Mokslinėje literatūroje ir teismų praktikoje nurodyti kriterijai dėl informacijos priskyrimo konfidencialiai informacijai yra taikytini ir viešųjų pirkimų teisiniams santykiams. Sutariama, kad tiekėjui nebūtų tinkama nurodyti absoliučiai visos pasiūlymo informacijos konfidencialia¹². Tačiau dėl viešųjų pirkimų tikslo ir teisinio reguliavimo skirtini tam tikri specifiniai ir papildomi kriterijai, į kuriuos turėtų būti atsižvelgiama nustatant konfidencialios informacijos pobūdį bei reikalavimus siekiant nustatyti, ar yra pagrindas bei būtinybė atskleisti tam tikrą tiekėjo pateiktos informacijos dalį.

3. Konfidencialumo pareigos santykis su viešųjų pirkimų skaidrumo principu

Skaidrumo principas yra vienas esminių viešųjų pirkimų principų, įtvirtintų Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 3 str. 1 d. Lietuvos Respublikos kasacinis teismas nuosekliai laikosi pozicijos, kad viešųjų pirkimų principai yra ne tik

9 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2013 m. spalio 18 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Rūdupis“ v. Varėnos rajono savivaldybės administracija ir kt., bylos Nr. 3K-3-495/2013; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Diteilas“ v. UAB „Chemika“ ir kt., bylos Nr. 3K-3-326/2012.

10 Timothy, M. Is the Procurement Integrity Act Important Enough for the Mandatory Disclosure Rule – A Case for Inclusion. *Public Contract Law Journal*. 2011, 40 (2): 353.

11 Timothy, M. Promoting Integrity from Without: A Call for the Military to Conduct outside, Independent Investigations of Alleged Procurement Integrity Act Violations. *Air Force Law Review*. 2010, 66: 235.

12 Arrowsmith, S. EU Public Procurement Law: an Introduction. *University of Nottingham* [interaktyvus]. Jungtinė Karalystė, 2011 [žiūrėta 2014-05-10]. <<http://www.nottingham.ac.uk/pprg/documentsarchive/asialinkmaterials/eupublicprocurementlawintroduction.pdf>>.

perkančiųjų organizacijų ir tiekėjų teisių bei pareigų viešojo pirkimo srityje tiesioginis šaltinis, bet ir tiesiogiai taikytinos teisės normos – vien viešųjų pirkimų principų pažeidimo konstatavimas, nesiremiant jokia papildoma norma, yra pakankamas pagrindas reikalauti teismo pripažinti neteisėtais perkančiosios organizacijos veiksmus¹³. Viešųjų pirkimų principų laikymasis ir tinkamas jų taikymas nėra tik besąlyginė perkančiųjų organizacijų Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo normų, būtent 3 straipsnio nuostatų, laikymosi pareiga, bet ir viešųjų pirkimų tikslų pasiekimo garantas¹⁴.

Viešųjų pirkimų principų reikšmę sunku pervertinti vien dėl to, kad jų pažeidimas reiškia imperatyviųjų teisės normų pažeidimą. Vien viešųjų pirkimų principų pažeidimo konstatavimas, nesiremiant jokia papildoma norma, yra pakankamas pagrindas reikalauti teismo pripažinti neteisėtais perkančiosios organizacijos veiksmus¹⁵.

Skaidrumas yra suprantamas kaip viešumo užtikrinimas vykdant viešojo pirkimo procedūras. Skaidrumo principas reiškia perkančiosios organizacijos pareigą tiekėjams suteikti pakankamai informacijos, įskaitant pirkimo sąlygas, jų išaiškinimus, reikalingus perkančiosios organizacijos poreikius atitinkančiam pasiūlymui, bei informacijai, susijusiai su konkretauo tiekėjo pasiūlymo įvertinimu, pateikti. Dėl šių priežasčių Lietuvos Aukščiausiasis Teismas teisingai pastebi, kad skaidrumo principo taikymas, pasireiškiantis viešumo garantijų įgyvendinimu, dažnai sukelia koliziją tarp konfidencialumo pareigos ir viešumo¹⁶.

Savo ruožtu Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pripažįsta, kad skaidrumo principas padeda užtikrinti viešųjų pirkimų lygiateisiškumo principą¹⁷. Teisinėje literatūroje yra skiriami keturi skaidrumo principo elementai: 1) pirkimo sutarčių viešumas; 2) kiekvienos viešųjų pirkimų procedūros taisyklių viešumas; 3) normomis pagrįstas sprendimų priėmimas, apribojantis perkančiųjų organizacijų diskreciją; 4) sprendimų patikrinimo ir įvykdymo galimybės¹⁸.

13 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. spalio 4 d. nutartis civilinėje byloje UAB „PricewaterhouseCoopers“ v. Valstybinė mokesčių inspekcija, bylos Nr. 3K-3-474/2013.

14 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. balandžio 2 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Pontem“ v. Plungės rajono savivaldybės administracija, bylos Nr. 3K-3-198/2013.

15 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. vasario 22 d. nutartis civilinėje byloje VĮ Klaipėdos laivų statybos ir remonto mokykla v. UAB „Projektų rengimo biuras“, bylos Nr. 3K-3-43/2013.

16 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2013 m. spalio 18 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Rūdūpis“ v. Varėnos rajono savivaldybės administracija ir kt., bylos Nr. 3K-3-495/2013.

17 Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2001 m. spalio 18 d. sprendimas byloje SIAC Construction Nr. C-19/00.

18 Arrowsmith, S., *supra* note 3, p. 430.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas atskirais atvejais yra pripažinęs, jog siekiant užtikrinti skaidrumo principą būtina atskleisti tam tikrą informaciją, nors direktyvos tiesiogiai nepareigoja tokios informacijos atskleisti¹⁹.

Užsienio autoriai daro išvadą, kad teismai turi taip aiškinti viešųjų pirkimų teisinį reguliavimą, kad būtų sudarytos kiek įmanoma didesnės galimybės užtikrinti skaidrumo principą²⁰. Įvertinus skaidrumo principo tiesioginį įtvirtinimą teisiniam reguliavime, taip pat skaidrumo principo reikšmę, kurią suteikia tiek Lietuvos Respublikos teismai, tiek Europos Sąjungos Teisingumo Teismas bei kitų valstybių nacionaliniai teismai ir mokslinė literatūra, darytina išvada, kad skaidrumo principas negali būti laikomas tik atspindinčiu koliziją tarp konfidencialumo pareigos ir viešumo. Skaidrumo principo pažeidimas yra absoliutaus pobūdžio, kas savaime lemia priimtų perkančiosios organizacijos sprendimų neteisėtumą. Viešųjų pirkimų procedūros privalo būti viešos, todėl skaidrumo principo užtikrinimas yra vienas iš reikšmingiausių kriterijų sprendžiant, ar konkrečiu atveju konfidencialia pažymėta informacija galėtų ir turėtų būti atskleista.

Be abejonės, skaidrumo principas negali būti aiškinamas absoliučiai, t. y. visiškai paneigiant informacijos konfidencialumo galimybę. Konfidencialios informacijos apsauga nėra vertybė pati savaime – dažnai ji padeda užtikrinti didžiausią konkurenciją viešuosiuose pirkimuose²¹. Tačiau viešųjų pirkimų teisinių santykių specifika skaidrumo principui suteikia ypatingą reikšmę, todėl konkrečiu atveju kilus abejonių dėl informacijos konfidencialaus pobūdžio konfidencialios informacijos sąvoka turi būti aiškinama siaurai, kiek įmanoma didesnę reikšmę suteikiant skaidrumo principui, t. y. informacijos išviešinimui. Kitaip tariant, klausimai dėl konfidencialios informacijos atskleidimo turėtų būti sprendžiami ieškant teisingos ir protingos pusiausvyros tarp konfidencialumo ir skaidrumo principų.

4. Konfidencialumo pareigos santykis su viešuoju interesu

Viešųjų pirkimų teisiniai santykiai yra susiję ir su viešuoju interesu. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pripažįsta, jog Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo imperatyviosios nuostatos bei viešųjų pirkimų principai yra susiję su viešojo intereso apsauga²². Ne tik pats viešųjų pirkimų teisinis reguliavimas, bet ir viešųjų

19 Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2002 m. gruodžio 12 d. sprendimas byloje Nr. C-470/99, *Universale-Bau*.

20 Arrowsmith, S., *supra* note 3, p. 431.

21 Timothy, M. Should the United States Incorporate the Procurement Integrity Act into Its Free Trade Agreements: A Look at the Australian-United States Free Trade Agreement. *Southwestern Journal Of International Law*. 2010, 17 (1): 127.

22 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2009 m. lapkričio 17 d. nutartis civilinėje byloje *A. M. ir kt. v. Turto valdymo ir ūkio departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir kt.*, bylos Nr. 3K-3-508/2009.

pirkimų ginčai taip pat yra susiję su viešojo intereso apsauga²³. Viešųjų pirkimų teisinis reglamentavimas susijęs su viešojo intereso apsauga, todėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme viešiesiems pirkimams nustatyti specialūs reikalavimai, o šio įstatymo nuostatos aiškintinos ir taikytinos taip, kad būtų apgintas viešasis interesas²⁴. Tad viešasis interesas turi būti analizuojamas ir gali būti laikomas dar vienu kriterijumi, į kurį turėtų būti atsižvelgiama nustatant perkančiųjų organizacijų pareigą neatskleisti tiekėjų konfidencialios informacijos bei šios pareigos ribas.

Greta privataus intereso viešųjų pirkimų bylos pasižymi ir viešuoju interesu²⁵ – todėl šiose bylose privatus ir viešasis interesas pakankamai dažnai gali sutapti. Teisės pažeidimų nustatymas ir atitinkamų sankcijų priėmimas neabejotinai yra siektinas tikslas, kuris visiškai atitinka ir viešąjį interesą – užtikrinti, kad kiekvieno viešojo pirkimo procedūros būtų skaidrios ir teisėtos bei užkirsti kelią bet kokiems neteisėtiems piktnaudžiavimams.

Viešojo intereso sąvoką sudėtinga tiksliai apibūdinti, bet paprastai yra laikoma, jog viešasis interesas apima pagrindinius principus, kuriais grindžiama valstybės teisinė sistema, valstybės ir visuomenės funkcionavimas²⁶. Viešojo intereso sąvoka yra vertinamojo pobūdžio, jos turinys gali būti atskleidžiamas tik analizuojant konkrečios bylos aplinkybes. Bendrąja prasme viešieji interesai reiškia naudą visuomenei ar jos daliai, žmonių gerovę. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktiką viešuoju interesu viešųjų pirkimų teisiniuose santykiuose pripažįstamos dvi lygiavertės vertybės – visuomenės interesas tam tikru pirkimo objektu (preke, paslauga, darbų rezultatu) bei jo teikiama nauda ir visuomenės interesas užtikrinti konkurso dalyvių sąžiningą varžymąsi²⁷. Pavyzdžiui, viešuoju interesu gali būti laikomas perkančiosios organizacijos poreikis išgyti pačią geriausią paslaugą, o kartais gali pasitaikyti, kad geriausia paslauga gali būti įgyta tik sujungiant skirtingų tiekėjų pasiūlymus – tokiu

- 23 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2009 m. lapkričio 13 d. nutartis civilinėje byloje *IDT Biologika GmbH v. Lietuvos Respublikos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba*, bylos Nr. 3K-3-506/2009.
- 24 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2011 m. gruodžio 14 d. nutartis civilinėje byloje *Viešųjų pirkimų tarnyba v. Akmenės rajono savivaldybės administracija, uždaroji akcinė bendrovė „Affecto Lietuva“*, bylos Nr. 3K-3-507/2011.
- 25 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2009 m. lapkričio 13 d. nutartis civilinėje byloje *IDT Biologija GmbH v. Lietuvos Respublikos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba*, bylos Nr. 3K-3-506/2009; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2008 m. gruodžio 23 d. nutartis civilinėje byloje *UAB „ERP“ v. Valstybinė mokesčių inspekcija*, bylos Nr. 3K-3-583/2008.
- 26 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. liepos 5 d. nutartis civilinėje byloje *UAB „CSC Telecom“ v. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos*, bylos Nr. 3K-3-359/2012.
- 27 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2011 m. balandžio 5 d. nutartis civilinėje byloje *UAB „Smulkus urmas“ v. Plungės rajono savivaldybės administracija*, bylos Nr. 3K-3-155/2011.

atveju atsiranda tam tikra įtampa tarp perkančiųjų organizacijų intereso pasirinkti patį geriausią sprendimą iš visų pateiktų pasiūlymų ir tarp reikalavimo užtikrinti tiekėjų konfidencialios informacijos apsaugą²⁸.

Viešųjų pirkimų bylose teismai naudojami didesnei nei įprasta diskrecijos teise. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 423⁸ str. 1 d. yra nustatyta, kad teismas turi teisę savo iniciatyva rinkti įrodymus, kuriais šalys nesiremia, jeigu, jo nuomone, tai yra būtina siekiant teisingai išspręsti bylą. Toks teisinis reguliavimas suponuoja, kad viešųjų pirkimų bylose teismai turėtų imtis aktyvesnio vaidmens ir taip siekti užtikrinti viešąjį interesą – esant reikalui, išsireikalauti ir susipažinti net ir su tiekėjo konfidencialia informacija.

Pavyzdžiui, Jungtinės Karalystės teismai laiko, kad vien faktas, jog dokumentai yra konfidencialūs, nereiškia, jog tokie duomenys negali būti atskleisti²⁹. Pagrindinis klausimas sprendžiant, ar duomenų atskleidimas ir analizė yra tikslingas, yra kiek toks atskleidimas yra būtinas siekiant teisingo bylos išnagrinėjimo, o jeigu yra nusprendžiama atskleisti konfidencialius duomenis – ar yra tikslingos specialiosios priemonės, tokios kaip duomenų redagavimas ar privataus teismo posėdžio surengimas³⁰. Autoriai, analizuojantys Jungtinės Karalystės teismų sprendimus, pažymi, kad konfidencialių duomenų atskleidimo klausimas turi būti sprendžiamas įvertinus visus galimus sprendimus derinant konfidencialumo ir teisingo teismo proceso principus³¹. Kiti autoriai išdėsto panašią poziciją, jog turi būti ieškoma pusiausvyros tarp poreikio neatskleisti tretiesiems asmenims konfidencialios informacijos ir tarp reikalavimo atskleisti tokią informaciją siekiant užtikrinti tinkamą teismo procesą³².

Lietuvos Respublikos teismai, aiškindami teismo vaidmenį viešųjų pirkimų bylose, laikosi pozicijos, kad siekiant užtikrinti viešojo intereso apsaugą sprendžiant viešųjų pirkimų ginčus, už jų nagrinėjimą atsakingam subjektui, t. y. teismui, turi būti suteikti plačiausi įgaliojimai veikti. Šių plačių, iniciatyvos reikalaujančių teismo įgaliojimų (teisų) naudojimo galimybė egzistuoja ir sprendžiant dėl tokių perkančiosios organizacijos ir tiekėjo ginčo aspektų, kurie nėra sureguliuoti bendrųjų ar specialiųjų teisės normų. Teismo pareiga ginti viešąjį interesą – konstitucinė jo priedermė, tiesiogiai kylanti iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos 109 straipsnio –

28 Bovis, C. The New Public Procurement Regime of the European Union: a Critical Analysis of Policy, Law and Jurisprudence. *European Law Review*. 2005, 30 (5): 613.

29 Jungtinės Karalystės Aukštojo teismo Karalienės suolo skyriaus Technologijų ir statybų teismo 2010 m. balandžio 27 d. sprendimas *Croft House Care Ltd v Durham CC, Orchard Home Care Ltd v Durham CC, Kelly Park Caring Agency v Durham CC* [2010] EWHC 909 (TCC) (Ramsey J).

30 Jungtinės Karalystės Aukštojo Teismo Karalienės suolo skyriaus 2011 m. sausio 19 d. sprendimas byloje *Mears Ltd v Leeds City Council* [2011] EWHC 40 (QB).

31 Henty, P. Disclosure of information and time limits for proceedings in public procurement cases: *Mears Ltd v Leeds City Council*. *Public Procurement Law Review*. 2011, 3: 93–96.

32 Henty, P. Healthcare at Home Ltd v Common Services Agency. *Public Procurement Law Review*. 2011, 3: 83–86.

teismai vykdo teisingumą – bei kitų jos nuostatų, *inter alia*, konstitucinio teisinės valstybės principo³³.

Neabejojama, kad viešųjų pirkimų procedūrų teisėtumas ir perkančiosios organizacijos sprendimų pagrįstumas yra svarbus viešasis interesas. Lietuvos Respublikos kasacinis teismas yra pažymėjęs, kad galimybė viešąjį interesą pirkimo objektu iškelti aukščiau už viešąjį interesą tiekėjų sąžiningu varžymusi turi būti aiškinama ir taikoma siaurai, išimtinai³⁴. Viešasis interesas pirkimo objektu reiškia, kad perkančioji organizacija turi laiku įsigyti jai reikiamų prekių, paslaugų ir darbų, o jeigu pirkimo sutartis jau sudaryta ir vykdoma – kad nebūtų stabdomas jos vykdymas ir be pagrįsto pagrindo pirkimo sutartis nebūtų pripažinta negaliojančia ar taikomos kitos teisinės sankcijos. Tuo tarpu sąžiningas tiekėjų varžymasis bus užtikrintas tik tuomet, kai visos pirkimo procedūros bus skaidrios ir teisėtos.

Kiti Lietuvos Respublikos teismai taip pat aktyviai aiškina Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 423⁸ str. 1 d. ir teismo vaidmenį viešųjų pirkimų byloje. Lietuvos apeliacinis teismas laiko, kad minėta teisės norma įpareigoja teismą sprendžiant viešųjų pirkimų ginčus būti aktyvų ir, esant reikalui, savo iniciatyva rinkti įrodymus. Lietuvos apeliacinis teismas taip pat pažymi, kad viešųjų pirkimų bylos visuomet yra susijusios ir su viešojo intereso apsauga, todėl teismo aktyvus vaidmuo yra būtinas ir dėl visuomenės intereso užtikrinti skaidrias bei teisėtas pirkimų procedūras³⁵. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje yra konstatuota, kad viešojo intereso, kaip valstybės pripažinto ir teisės ginamo visuomeninio intereso, įgyvendinimas yra viena svarbiausių pačios visuomenės egzistavimo ir raidos sąlygų³⁶.

Konfidencialumo pareigos aspektu viešųjų pirkimų procedūrų metu susiduria viešasis interesas užtikrinti skaidrias ir teisėtas pirkimų procedūras bei privatusis interesas, kad konfidenciali informacija nebūtų atskleista. Minėtam privačiam interesui užtikrinti pasaulyje yra pasitelkiamos net baudžiamosios ar administracinės sankcijos – Jungtinių Amerikos Valstijų patirtis rodo, jog tik baudžiamųjų ir administracinių sankcijų įtvirtinimas įtikina viešųjų pirkimų dalyvius, jog konfidenciali informacija, skirta viešajam pirkimui, turi išlikti neatskleista³⁷. Tačiau vertinant konstituciniu

33 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. liepos 5 d. nutartis civilinėje byloje UAB „CSC Telecom“ v. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, bylos Nr. 3K-3-359/2012.

34 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. rugpjūčio 1 d. nutartis civilinėje byloje Viešųjų pirkimų tarnyba v. Vilniaus miesto savivaldybės administracija, AB „City Service“ ir kt., bylos Nr. 3K-3-415/2013.

35 Lietuvos apeliacinio teismo 2012 m. gruodžio 28 d. sprendimas civilinėje byloje AB „Eurovia Lietuva“ v. AB „Lietuvos geležinkeliai“ ir kt., bylos Nr. 2A-2384/2012.

36 Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1997 m. gegužės 6 d. nutarimas. *Valstybės žinios*. 1997, Nr. 40-977; Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2005 m. gegužės 13 d. nutarimas byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03. *Valstybės žinios*. 2005, Nr. 63-2235.

37 Timothy, M., *supra* note 21, p. 124.

požiūriu nei viešasis interesas skaidriomis ir teisėtomis procedūromis, nei privatusis interesas išsaugoti konfidencialią informaciją neatskleistą neturi iš anksto viršesnės galios. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra išplėtojęs konstitucinę doktriną, pagal kurią viešasis interesas, kaip bendras valstybės, visos visuomenės ar visuomenės dalies interesas, turi būti derinamas su individo autonominiais interesais, nes ne tik viešasis interesas, bet ir asmens teisės yra konstitucinės vertybės³⁸. Kitoje byloje Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas pažymėjo, kad Konstitucijoje įtvirtintos vertybės – asmens teisių ir teisėtų interesų apsauga bei gynimas ir viešasis interesas – negali būti priešingos, ir šioje srityje būtina užtikrinti teisingą pusiausvyrą³⁹.

Viešasis interesas suponuoja, kad tiekėjo pasiūlymo informacijos pažymėjimas kaip konfidencialios negali lemti absoliutaus draudimo atskleisti bent dalį tokios informacijos. Svarbu užtikrinti, kad konfidencialios informacijos apsauga nesumenkintų viešųjų pirkimų tikslo viską uždengiant paslapties skraiste, kas būtų tiesiog nenuoširdus tiekėjo ar perkančiosios organizacijos pasiteisinimas siekiant nuslėpti aktualią informaciją nuo visuomenės⁴⁰. Reikalavimas užtikrinti pirkimų procedūrų skaidrumą ir teisėtumą reiškia, kad perkančioji organizacija ar teismas, nagrinėdamas ginčą, turėtų išanalizuoti visas su konkrečia situacija susijusias faktines aplinkybes ir įrodymus. Savo ruožtu tiekėjai turi turėti galimybę įsitikinti vykdomų pirkimų procedūrų skaidrumu ir pagrįstumu. Dėl šios priežasties informacija gali būti laikoma konfidencialia tik tuomet, kai tiekėjas ne formaliai, bet realiai pagrindžia būtinybę išsaugoti tokios informacijos slaptumą. Be to, tiek perkančiosios organizacijos, tiek teismai, sprenddami, ar konkreti informacija yra konfidenciali, neturėtų apsiriboti vien formaliais konstatavimais dėl konfidencialumo, bet turėtų visapusiškai pagrįsti informacijos slaptumo būtinybę bei įvertinti, ar skaidrumo principas nelemia būtinybės atskleisti tam tikrą dalį konfidencialios informacijos. Tik tokiu būdu derinant viešąjį interesą dėl skaidrių ir teisėtų pirkimo procedūrų ir privatų interesą dėl konfidencialios informacijos apsaugos būtų galima užtikrinti tinkamą ir teisėtą sprendimų priėmimą viešųjų pirkimų procedūrų bei ginčų nagrinėjimo metu.

Išvados

1. Konfidencialumo pareigos teisiniai pagrindai, įtvirtinti Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktuose, susideda iš dviejų elementų: konfidencialios in-

38 Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1997 m. gegužės 6 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 1997, Nr. 40-977; Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03. *Valstybės žinios*, 2004, Nr. 181-6708.

39 Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. rugsėjo 21 d. nutarimas byloje Nr. 35/03-11/06. *Valstybės žinios*, 2006, Nr. 102-3957.

40 Savvides, D. Effectiveness of the Competitive Dialogue Procedure under the EU Consolidated Public Procurement Directive (2004/18/EC) as an Award Procedure for Public Private Partnerships. *European Public Private Partnership Law Review*. 2011, 6 (1): 35.

formacijos sampratos bei pareigos neatskleisti informacijos, kurią tiekėjas pažymėjo kaip konfidencialią.

2. Konfidencialumo pareigos turinys ir jos ribos viešųjų pirkimų procedūrų bei ginčų metu turėtų būti nustatomas *inter alia* derinant konfidencialumo pareigą kartu su kitais viešųjų pirkimų principais, pirmiausia – skaidrumo principu, keliančiu reikalavimą viešojo pirkimo procedūrų metu užtikrinti viešumą.

3. Kilus abejonių, ar tam tikra informacija gali būti laikoma konfidencialia, konfidencialios informacijos sąvoka turi būti aiškinama siaurai, kiek įmanoma didesnę reikšmę suteikiant viešųjų pirkimų skaidrumo principui, t. y. informacijos išviešiniui.

4. Viešųjų pirkimų skaidrumo principas lemia, kad reikalinga informacija būtų atskleista, o viešųjų pirkimų teisinis reguliavimas turėtų būti aiškinamas taip, kad būtų sudarytos kiek įmanoma didesnės galimybės užtikrinti skaidrumo principą.

5. Viešojo pirkimo bylos pasižymi viešuoju interesu, kuris įpareigoja teisumą sprendžiant viešųjų pirkimų ginčus būti aktyvų ir, esant reikalui, savo iniciatyva rinkti įrodymus, pavyzdžiui, susipažinti su tiekėjo konfidencialia informacija.

Literatūra

- 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/17/EB „Dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo“. [2004] OL L 134, 30.4.2004, p. 1.
- 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB „Dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo“. [2004] OL L 134, 30.4.2004, p. 114.
- 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/EU „Dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB“. [2014] OL L 94, 28/03/2014, p. 65–242.
- 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/EU „Dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB“. [2014] OL L 94, 28/03/2014, p. 243–374.
- Arrowsmith, S. EU Public Procurement Law: an Introduction. *University of Nottingham* [interaktyvus]. Jungtinė Karalystė, 2011 [žiūrėta 2014-05-10]. <<http://www.nottingham.ac.uk/pprg/documentsarchive/asialinkmaterials/eupublicprocurementlawintroduction.pdf>>.
- Arrowsmith, S. *The Law of Public and Utilities and Procurement*. London: Sweet & Maxwell, 2005.
- Bovis, C. The New Public Procurement Regime of the European Union: a Critical Analysis of Policy, *Law and Jurisprudence. European Law Review*. 2005, 30 (5).

- Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2001 m. spalio 18 d. sprendimas byloje Nr. C-19/00, SIAC Construction.
- Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2002 m. gruodžio 12 d. sprendimas byloje Nr. C-470/99, Universale-Bau.
- Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2008 m. vasario 14 d. sprendimas byloje Nr. C-450/06, Varec.
- Henty, P. Disclosure of information and time limits for proceedings in public procurement cases: *Mears Ltd v Leeds City Council*. *Public Procurement Law Review*. 2011, 3.
- Henty, P. *Healthcare at Home Ltd v Common Services Agency*. *Public Procurement Law Review*. 2011, 3
- Jungtinės Karalystės Aukštojo Teismo Karalienės suolo skyriaus 2011 m. sausio 19 d. sprendimas byloje *Mears Ltd v Leeds City Council* [2011] EWHC 40 (QB).
- Jungtinės Karalystės Aukštojo teismo Karalienės suolo skyriaus Technologijų ir statybų teismo 2010 m. balandžio 27 d. sprendimas *Croft House Care Ltd v Durham CC, Orchard Home Care Ltd v Durham CC, Kelly Park Caring Agency v Durham CC* [2010] EWHC 909 (TCC) (Ramsey J).
- Lietuvos apeliacinio teismo 2012 m. gruodžio 28 d. sprendimas civilinėje byloje AB „Eurovia Lietuva“ v. AB „Lietuvos geležinkeliai“ ir kt., bylos Nr. 2A-2384/2012.
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2013 m. spalio 18 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Rūdupis“ v. Varėnos rajono savivaldybės administracija ir kt., bylos Nr. 3K-3-495/2013.
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2009 m. lapkričio 13 d. nutarti civilinėje byloje *IDT Biologija GmbH v. Lietuvos Respublikos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba*, bylos Nr. 3K-3-506/2009.
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2008 m. gruodžio 23 d. nutartis civilinėje byloje UAB „ERP“ v. Valstybinė mokesčių inspekcija, bylos Nr. 3K-3-583/2008.
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Diteilas“ v. UAB „Chemika“ ir kt., bylos Nr. 3K-3-326/2012.
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. liepos 5 d. nutartis civilinėje byloje UAB „CSC Telecom“ v. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, bylos Nr. 3K-3-359/2012.
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. spalio 4 d. nutartis civilinėje byloje UAB „PricewaterhouseCoopers“ v. Valstybinė mokesčių inspekcija, bylos Nr. 3K-3-474/2013.
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. balandžio 2 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Pontem“ v. Plungės rajono savivaldybės administracija, bylos Nr. 3K-3-198/2013.
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. vasario 22 d. nutartis civilinėje byloje *VĮ Klaipėdos laivų statybos ir remonto mokykla v. UAB „Projektų rengimo biuras“*, bylos Nr. 3K-3-43/2013.
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2009 m.

- lapkričio 17 d. nutartis civilinėje byloje *A. M. ir kt. v. Turto valdymo ir ūkio departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir kt.*, bylos Nr. 3K-3-508/2009.
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2009 m. lapkričio 13 d. nutartis civilinėje byloje *IDT Biologika GmbH v. Lietuvos Respublikos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba*, bylos Nr. 3K-3-506/2009.
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2011 m. gruodžio 14 d. nutartis civilinėje byloje *Viešųjų pirkimų tarnyba v. Akmenės rajono savivaldybės administracija, uždaroji akcinė bendrovė „Affecto Lietuva“*, bylos Nr. 3K-3-507/2011.
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2011 m. balandžio 5 d. nutartis civilinėje byloje *UAB „Smulkus urmas“ v. Plungės rajono savivaldybės administracija*, bylos Nr. 3K-3-155/2011.
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. liepos 5 d. nutartis civilinėje byloje *UAB „CSC Telecom“ v. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos*, bylos Nr. 3K-3-359/2012.
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. rugpjūčio 1 d. nutartis civilinėje byloje *Viešųjų pirkimų tarnyba v. Vilniaus miesto savivaldybės administracija, AB „City Service“ ir kt.*, bylos Nr. 3K-3-415/2013.
- Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas. *Valstybės žinios*. 2002, Nr. 36-1340.
- Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1997 m. gegužės 6 d. nutarimas. *Valstybės žinios*. 1997, Nr. 40-977.
- Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03. *Valstybės žinios*. 2004, Nr. 181-6708.
- Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2005 m. gegužės 13 d. nutarimas byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03. *Valstybės žinios*. 2005, Nr. 63-2235.
- Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. rugsėjo 21 d. nutarimas byloje Nr. 35/03-11/06. *Valstybės žinios*. 2006, Nr. 102-3957.
- Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas. *Valstybės žinios*. 1996, Nr. 84-2000.
- Matkevičius, A. Bendrovės komercinės paslapties objektas. *Jurisprudencija*. 2007, 10(100).
- Savvides, D. Effectiveness of the Competitive Dialogue Procedure under the EU Consolidated Public Procurement Directive (2004/18/EC) as an Award Procedure for Public Private Partnerships. *European Public Private Partnership Law Review*. 2011, 6 (1).
- Timothy, M. Is the Procurement Integrity Act Important Enough for the Mandatory Disclosure Rule – A Case for Inclusion. *Public Contract Law Journal*. 2011, 40 (2).
- Timothy, M. Promoting Integrity from Without: A Call for the Military to Conduct outside, Independent Investigations of Alleged Procurement Integrity Act Violations. *Air Force Law Review*. 2010, 66.
- Timothy, M. Should the United States Incorporate the Procurement Integrity

Act into Its Free Trade Agreements: A Look at the Australian-United States Free Trade Agreement. *Southwestern Journal of International Law*. 2010, 17 (1).

Weiner, K. Towards European Preferences? Implications of Directive 2009/81/EC on Domestic Preferences in Defense Procurement. *The procurement lawyer*. 2012 (Spring).

Anotacija. Straipsnyje analizuojama konfidencialumo pareiga ir jos turinys viešųjų pirkimų procedūrose bei konfidencialumo pareigos taikymo viešųjų pirkimų procedūrose pagrindinės taisyklės. Daroma išvada, kad pareiga užtikrinti konfidencialumą turi būti derinama su viešųjų pirkimų skaidrumo principu, iš esmės reiškiančiu viešumo užtikrinimą vykdant viešojo pirkimo procedūras.

Reikšminiai žodžiai: viešieji pirkimai, konfidencialumas, skaidrumas, viešasis interesas.

LEGAL BASIS FOR THE DUTY OF CONFIDENTIALITY IN PUBLIC PROCUREMENT

Dainius Kenstavičius

Mykolas Romeris University, Lithuania

Summary. *The main focus of this article is the legal basis of the duty of confidentiality and its content during the procedures of public procurement and during the disputes regarding the legality of decisions made by the contracting authorities. Only those cases which are associated with contracting authorities' duty to keep information of other suppliers confidential are analyzed. The actual problems are related to the requests of a supplier in order to get certain information about other suppliers in pre-trial disputes and during litigation.*

The legal basis of the duty of confidentiality is established in national law as well as in European Union Directives. Due to the relatively laconic legal regulation, case law becomes very important, which provides additional rules and practical solutions to the problems that arise. In order to analyze the legal basis of the duty of confidentiality, at first the conception of confidential information should be determined. The conception of confidential information is disclosed in other branches of the law. Secondly, the limits of duty to keep information confidential should be analyzed. However, the duty of confidentiality during the procurement procedures and legal disputes has its own specifics. The duty of confidentiality should be balanced with the principle of transparency, basically meaning the requirement of publicity during public procurement procedures. The principle of transparency is very important, because if this principle is violated, it is sufficient to require the court to declare illegal actions made by contracting authority.

The general criteria for information to be held as confidential are also applicable to the public procurement of legal relationship, but there are some specific criteria. The principle of transparency often causes a conflict between the duty of confidentiality and publicity. However, it is necessary to disclose certain information, which means that public procurement legal regulation should be interpreted so as to allow the greatest possible opportunities to ensure transparency. Also, the duty of confidentiality quite often contradicts the public interest to ensure the transparent and legal public procedures. As a result, the public interest in public procurement litigation requires the court to be active and, if necessary, to collect evidence – if necessary, even the supplier’s confidential information. The active role of the court is necessary to ensure transparent and legal public procurement procedures.

Keywords: *public procurement, confidentiality, transparency, public interest.*

Dainius Kenstavičius, Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto Konstitucinės ir administracinės teisės instituto lektorius. Mokslinių tyrimų kryptys: lyginamoji konstitucinė teisė, viešųjų pirkimų teisė.

Dainius Kenstavičius, Mykolas Romeris University, Faculty of Law, Department of Constitutional and Administrative Law, lecturer. Fields of scientific research: comparative constitutional law, public procurement law.